

Omatoimikirjaston investointiprojekti

**2020 alustava suunnitelma
Ruskon pääkirjasto**

Hyvinvointijohtaja Mikko Hulkkonen 29.4.2020

Kirjaston
investointiprojektien
(8712 ja 8710)
muutosesitys
”projektikohtaisesti”

ALKUPERÄINEN SUUNNITELMA

- Investointiprojekti 8712 ”Kirjastojen kalustuksen uusiminen” 40 000 €:
 - Pääkirjaston kalusteiden uusiminen 20 000 € vuonna 2020
 - Vahdon lähikirjaston kalusteiden uusiminen 20 000 € vuonna 2021
- Investointiprojekti 8710 ”Kirjastojen muuttaminen omatoimikirjastoiksi” 52 000 €:
 - Pääkirjaston omatoimikäyttölaitteistot 32 000 € vuonna 2021
 - Vahdon lähikirjaston omatoimikäyttölaitteistot 20 000 € vuonna 2022

Yhteensä 92 000 €

MUUTOSesitys

- Investointiprojekti 8712 ”Kirjastojen kalustuksen uusiminen” 40 000 €:
 - Pääkirjaston kalusteiden uusiminen 20 000 € vuonna 2021
 - Vahdon lähikirjaston kalusteiden uusiminen 20 000 € vuonna 2022
- Investointiprojekti 8710 ”Kirjastojen muuttaminen omatoimikirjastoiksi” 52 000 €:
 - Pääkirjaston omatoimikäyttölaitteistot 20 000 € vuonna 2020
 - Pääkirjaston omatoimikäyttölaitteistot 12 000 € vuonna 2021
 - Vahdon lähikirjaston omatoimikäyttölaitteistot 20 000 € vuonna 2021

Yhteensä 92 000 €

Kirjaston
investointiprojektien
(8712 ja 8710)
muutosesitys
”vuosittain”

ALKUPERÄINEN SUUNNITELMA

- 2020
 - Pääkirjaston kalusteiden uusiminen 20 000 €
- 2021
 - Pääkirjaston omatoimikäyttölaiteistot 32 000 €
 - Vahdon lähikirjaston kalusteiden uusiminen 20 000 €
- 2022
 - Vahdon lähikirjaston omatoimikäyttölaiteistot 20 000 €

Yhteensä 92 000 €

MUUTOSESITYS

- 2020
 - Pääkirjaston omatoimikäyttölaiteistot 20 000 €
- 2021
 - Vahdon lähikirjaston omatoimikäyttölaiteistot 20 000 €
 - Pääkirjaston omatoimikäyttölaiteistot 12 000 €
 - Pääkirjaston kalusteiden uusiminen 20 000 €
- 2022
 - Vahdon lähikirjaston kalusteiden uusiminen 20 000 €

Yhteensä 92 000 €

Omatoimikirjaston laitehankinnat Turun kaupungin tarjouspyynnön mukaan

Tarjolla on kilpailutettu “avaimet käteen” -peruspaketti + valinnaiset lisäosat, toimittajana Mikro-Väylä Oy (ei-julkinen sopimus liitteenä)

Mahdollisuus kuukausihinnoitteluun (leasing) tai hankintaan omaksi

Koska Ruskolla kyseessä investointiprojekti, hankitaan pääosin omaksi (pl. hälytinjärjestelmä)

Hankittava kirjastotekniikka

- Omatoimijärjestelmä 5 890 € (alv. 0%), toimittajana Mikro-Väylä Oy.
- Lainauseromaatti 2 600 € (alv. 0%), toimittajana Mikro-Väylä Oy (eri puitesopimus).
- Hälytinpöytä 4 500 € (alv 0%) tai 130 € / kk, hankitaan nopeasti kehittyvän teknisen kehityksen vuoksi leasing-sopimuksella Mikro-Väylältä, maksetaan käyttökustannuksesta.
- Rajapintaohjelmisto lainauseromaatin ja palvelimen väliin maks. 1 120 € (alv 0%), toimittajana Axial Oy.
- **Yhteensä kokonaisuus 9 610 € (+ 130 € /kk)**

Talotekniikka (tekninen toimi)

- Hinta-arviot tehtävä vielä maksimin mukaan (teknisen toimen arvio 21.4.)
- Kaapelointi (maks. 5 000 €)
- Sähkölukko oveen (maks. 4 500 €)
- **Yhteensä 9 500 €**

Arvioidut kokonaiskustannukset

KIRJASTOTEKNIikka

9 610 €

TALOTEKNIikka

9 500 €

YHTEENSÄ

19 110 €

A photograph of a library self-service station. The station consists of a monitor on a white desk and a black scanner unit. The monitor displays a loan interface with the word 'LAINAUS' at the top and instructions in Finnish: 'Aseta korttisi viivakoodi alustalle punaisen säteen alle'. Below the text, there is an image of a hand holding a library card over a scanner. At the bottom of the screen, there are two buttons labeled 'Suomeksi' and 'In English'. The station is located in a library with bookshelves in the background.

**Omatoimikirjasto-investointiprojektin
käyttö (12 000 €) pääkirjastoon vuonna
2021**

- Toinen lainausautomaatti 2 600 €
- 2 RFID-lukijaa 2 000 €
- Automatisoitu varausten
noutohylly 7 500 €

Riskiarvio

Riski, sen a) toteutumisen todennäköisyys ja b) seurausten merkittävyys *	Riskin tulosasteikko**	Varautuminen
Talotekniikan kustannusten ylittyminen. a) 1, b) 2	Kohtalainen	Arviot tehty maksimin mukaan. Arvioiden taustaksi on pyydetty teknisen toimen arviota, ulkopuolisten palvelujen tuottajien arvioita ja kartoitettu muiden kuntien kokemuksia.
Omatoimilaitteistojen toimitusajan viivästyminen. a) 1, b) 1	Vähäinen	Mikro-Väylä Oy:n sopimuksessa luvataan 6 viikon toimitusaika. Tarkistettu toimittajalta (28.4.2020), että nykytilanteessa mahdollisuus selkeästi lyhyempään toimitusvasteeseen (so. viim. toukokuun loppu). Mikro-Väylä Oy vahvistaa, että toimitukseen sisältyy lähiasennus datapistokkeeseen asti. Tilasuunnittelussa pyritään huomioimaan jo käytettävissä olevat reitit.
Rajapintatekniikan kustannusten ylittyminen. a) 1, b) 1	Vähäinen	Selvitetty muiden kuntien kustannuksia vastaavista projekteista. Pyydetty Axiel Oy:ltä alustava tarjous, joka on alkuperäistä arvioita (1 500 euroa) alempi (1 120 euroa).
Muut yllättävät kulut. a) 1, b) 2	Kohtalainen	Koska kustannusarvion pohjana erityisesti talotekniikan osalta maksimikustannukset, arvio jättää tilaa yllättäville kuluille. Lisäksi osa vähemmän akuuteista hankinnoista voidaan tarvittaessa siirtää vuoden 2021 puolelle. Yllättävien säästöjen osalta laaditaan vaihtoehtoinen käyttösuunnitelma tilanteeseen, että esim. kaapelointi järjestyy minimikustannuksin ja määräraha alittuu: hankitaan toinen lainausautomaatti. Investointiprojektin seurantaan on luotu sähköinen seurantatila, josta etenemistä ja aikataulua voidaan seurata reaaliaikaisesti.

* a) Toteutumisen todennäköisyys: mahdollinen – todennäköinen; b) Seurausten merkittävyys: vähäiset – haitalliset – vakavat; → **Riskin tulosasteikko: merkityksetön – vähäinen – kohtalainen – merkittävä - vakava

Esiin nousseita
huolia (KV
27.4.2020) ja
vastineet niihin (1)

- **HUOLI: ”Omatoimikirjaston toteuttamiseen ei tule riittämään 20 000 euron määräraha vaan projekti jää kesken tai kulut ylittyvät.”**
 - Pääkirjaston muuttamiseen omatoimikirjastoksi on edelleen tarkoitus varata kokonaisuudessaan 32 000 euroa, ei 20 000 euroa. Tehdyn kustannusarvion perusteella 20 000 euron määräraha riittää vuodelle 2020 siten, että toiminta saadaan käyntiin ja käyttöön otossa voidaan hyödyntää vallitseva kirjaston sulku aika kustannustehokkaalla tavalla. Vuodelle 2021 on projektia jatketaan 12 000 eurolla. Kustannusarvion pitävyyteen vuoden 2020 osalta on otettu kantaa riskiarviossa ja seuraavassa vastinekohdassa. Projektin kulujen ei anneta ylittyä. Jos jostain syystä olisi vaarana kulujen ylittyminen, osa hankinnoista voidaan hankkia toimintavuoden ajan leasing-sopimuksella käyttötalouden puolelta ja ostaa omaksi myöhemmin tai siirtää vähemmän akuutteja hankintoja seuraavan vuoden puolelle, kuitenkin niin, että omatoimikirjasto saadaan käyttöön tämän vuoden aikana sovitulla määrärahalla. Alkuperäisessä investointisuunnitelmassa omatoimikirjaston kustannusarvioksi (pl. palvelutiskin uusiminen) pääkirjastossa oli asetettu 25 000 euroa, joka ei merkittävästi poikkea nyt tehdystä arviosta.

Esiin nousseita
huolia (KV
27.4.2020) ja
vastineet niihin (2)

- **HUOLI: ”Nyt tehdyllä suunnitelmalla ei saada hankittua kaikkia aiottuja investointeja, mm. katosta laskeutuvia turvaverhoja.”**
 - Kattavaa ja seikkaperäistä listaa alkuperäisestä omatoimikirjaston investoinnista ei ole saatavilla, mikäli sellainen on tehty. Alkuperäisessä investointisuunnitelmassa investointiprojektin 8710 osana on aikomuksena ollut hankkia omatoimikirjaston laitteistot talousarviokirjan 2020 (s. 48) mukaan seuraavasti: *”Ruskon pääkirjaston osalta kustannukset ovat noin 25 000 €, ja omatoimikirjastoon siirtyminen edellyttää pääkirjastossa tiskin uusimista, jonka kustannukset ovat noin 7 000 €. Vahdon sivukirjaston osalta kustannukset ovat noin 2022 20 000 €.”* (Huom. Ilmeisesti virhe: pitäisi olla v. 2020 noin 20 000 €). Tiskin uusiminen voidaan toteuttaa muulla järjestelyllä. Mikäli on ollut aikeissa hankkia henkilökunnan tietokoneiden suojaksi laskeutuvia ”turvaverhoja”, nyt niitä ei hankita vaan turvallisuutta edistetään muilla edullisimmilla ja toiminnallisimmilla keinoilla. Ruskon kirjaston henkilökunnalla ei ole tiedossa sellaista omatoimikirjastoa, jossa olisi käytetty ”turvaverho”-tekniikkaa. Jos/kun halutaan suojata kirjaston työlaitteistoja, kassaa ym. omatoimipalveluaikaan, ne voidaan siirtää henkilökunnan lukittaviin tiloihin omatoimiajaksi.

Esiin nousseita
huolia (KV
27.4.2020) ja
vastineet niihin (3)

- **HUOLI: ”Kustannusarvio täytyy tehdä tarkemmin ja ulkopuolisen toimesta (esim. taloustyöryhmä tai tekninen toimi).”**
 - Edellä esitelty kustannusarvio perustuu monelta eri taholta varmistettuihin arvioihin ja alustaviin tarjouksiin. Suurimmat epävarmuustekijät liittyvät talotekniikan kustannuksiin, joihin riskiarviossa on otettu kantaa, ja jotka tehdään yhteistyössä teknisen toimen kanssa. Suuri osa investointiprojektin hankinnoista on kirjastotekniikkaa, jonka hankinta vaatii substanssietoa ja muiden kuntien kokemusten kartoittamista. Omatoimilaitteiston on kilpailuttanut Turun kaupungin hankintayksikkö yhdessä Turun kaupunginkirjaston kanssa, joka vastaa myös Varsinais-Suomen kirjastojen alueellisesta kehittämistehtävästä, joten sillä voitaneen olettaa olevan paras mahdollinen substanssiosaaminen alueella. Tarjouspyyntövaiheessa on otettu kantaa peruspakettiin ja sen lisäosiin. Rusko on ottamassa peruspaketin lisäksi yhden lisäosan (turvaportti leasingilla). Mielestämme ulkopuolisen tekemä uusi kustannusarvio ei toisi merkittävästi uutta tietoa nyt kerätyn lisäksi.

Esiin nousseita
huolia (KV
27.4.2020) ja
vastineet niihin (4)

- **HUOLI: ”Kalusteinvestoinnit olisi pitänyt tehdä ennen omatoimikirjastoprojektia.”**
 - Alkuperäisessä investointisuunnitelmassa investointiprojektissa 8712 ”Kirjastojen kalustuksen uusiminen” oli tarkoitus hankkia seuraavaa: *”Ruskon ja Vahdon kirjastoihin 6 uutta pöytää, joiden kustannukset ovat noin 3 500 €, Ruskon pääkirjastoon 20 tuolia, jonka kustannukset ovat noin 5 500 € sekä Ruskon pääkirjastoon aikuisten puolelle kirjakaruseellit tai kirjavaunut, joiden kustannukset ovat noin 5 000 €.”* Näistä mikään ei ole välttämätön edellytys omatoimikirjaston toiminnan aloittamiselle. Alun perin investointiprojektin 8710 ”Kirjastojen muuttaminen omatoimikirjastoiksi” mukaan omatoimikirjastoon siirtyminen edellyttää pääkirjaston tiskin uusimista. Tiskin uusiminen voidaan kirjaston henkilökunnan mukaan tehdätässä vaiheessa kuitenkin muulla tavoin kuin hankkimalla kokonaan uusi tiski.

Esiin nousseita
huolia (KV
27.4.2020) ja
vastineet niihin (5)

- **HUOLI: ”Omatoimikirjaston esteettömyyttä ei kyetä varmistamaan eikä vanhus- ja vammaisneuvostolta ole pyydetty lausuntoa investointiprojektin muuttamisesta.”**
 - Esteettömyyttä pyritään omatoimikirjastoiksi muuttamisen yhteydessä lisäämään niiltä osin kuin se on mahdollista. Esteettömyyskorjaukset eivät kuitenkaan ole sisältyneet alkuperäisiinkään kirjaston investointiprojektien (8710, 8712) määrärahoihin vaan esteettömyyskartoituksille ja -korjauksille on hyvinvointilautakunnan toimesta esitetty omaa investointiprojektia ”Esteettömyyskartoitukset ja korjaukset”, jota kuluvalle vuodelle ei ole talousarviossa vahvistettu. Tekniseltä toimelta saadun tiedon mukaan esteettömyyskorjauksia tehdään ns. korjausvelkakorjaamisen yhteydessä kohde kerrallaan. On myös huomioitava, että sinällään omatoimikirjastoon siirtyminen ei vähennä kirjaston esteettömyyttä nykyisestä vaan toiminnallisesti monipuolistaa kirjaston käyttömahdollisuuksia esimerkiksi liikuntarajoitteisten näkökulmasta: aukioloaikojen laajentuessa on mahdollisuus hyödyntää lähipiirin tai avustajien tukea asiointissa nykyistä enemmän. Vanhus- ja vammaisneuvoston lausuntoa ei ole pyydetty tehtäessä ko. määrärahamuutosanomusta, kuten ei erikseen muidenkaan sidosryhmien lausuntoja, sillä määrärahamuutosanomuksessa on kyse jo hyväksytyjen investointiprojektien aikataulutaulumuutoksesta – ei muutoksesta niiden sisältöön tai esimerkiksi esteettömyyskorjauksiin. Investointiprojektit sisältyvät valtuuston hyväksymiin taloussuunnitelmaan ja talousarvioon, jotka on valmistelu normaalissa yhteistyössä eri yhteistyötahojen kesken, ja joihin on ollut mahdollisuus vaikuttaa. Lisäksi vuonna 2018 on tehty laaja omatoimikirjastoa koskeva kansalaiskysely, jossa yli 160 vastaajaa on antanut oman arvionsa asiaan liittyen. Ruskon vanhus- ja vammaisneuvosto on jättänyt 28.4.2020 kirjatun kirjallisen kysymyksen, jossa se pyytää *”selvitystä kirjaston esteettömyyttä koskien, miten ja millä aikataululla kirjastoon pääsy toteutuu esteettömästi?”*. Tähän vastataan erikseen mahdollisimman pian.